

kakor tu, ko pivo vre; vse mora redno goditi se, vse z največjo pazljivostjo. Temu pa je kos le skušen mojster kuhe, kateremu morajo biti dobro znana vsa pravila kemije.

Ko je pivo izvrelo, kar trpi 16 do 22 dni, se pretoči po cevih pivo v spodnje kleti ali shrambe. Razen prostorne kletne veže je v Kozlerjevi pivarni še 9 vložnih shramb z ledenicami. Vložé se sodi tako, da se jih spravi kolikor mogoče v vsako klet. Zato je v vsaki kleti po 3 vrste velikih sodov, vsak drži po 100 — 120 veder; na te pa ste položeni na sedlo dve vrsti manjših sodov po kakih 60 veder; tako se zamore spraviti v vsako klet po kakih 4000 veder. V teh sodih se mora pivo vsaj po 3 do 4 mesece vlegati (maditi), da med tem časom popolnoma izvire; tako pivo se imenuje „vležano pivo“ za razloček od „mladega piva“, ki ga manjše pivarne prodajajo in točijo že čez 3 do 4 tedne, ko je prišlo v sode, in ki tedaj ne more biti tako okusno in se tudi tako dolgo ne drži, kakor vležano.

Za vsako vložno kletjo je ledenica enako široka, a za 2 metra višje od tal; v to se naloži čez 5000 centov ledú, da je povsod enako hladno (1 do 2° R. gorkote). Ker je tudi za vrenje treba ledú, so preko vrelnic tudi majhne ledenice; v vse te gre 6000 do 7000 centov ledú. Vse te kleti so pod zemljo s sila trdnimi oboki, da morejo držati nasip iz 6 cm. debele in stlačene gline in skoro dva metra visoke zemlje in šodre; ta nasip je namreč zato, da so kleti hladne in unanja gorkota ne more do njih. Tu je popolna tema, kakor v podzemljski jami, da človek more le z lučjo noter. —

Ko smo tako če tudi le površno, ogledali vse shrambe in priprave, po katerih pride surovi ječmen do okusnega piva, nam bo dovoljenih še nekoliko opazek.

Po vseh popisanih prostorih so v Kozlerjevi pivarni vodovodi za gorko in mrzlo vodo, pa tudi cevi za pivo in par tako napeljane, da niso nikomur napoti in zveze ne motijo, pa tudi tako, da se voda in par dobi naglo tje, kjer se potrebuje. (Dal. prih.)

Šolske stvari.

0 prestroji srednjih šol.

Die Schulen sind schlechter geworden.

„Neue Fr. Presse“ 14. Jänner 1878.

(Konec.)

Ker so, kakor tožijo sami možje današnji vladni sistemi Avstrijski udani, vse nade na večjo naobrazenost in prosveto utonule, čeravno se šolska mladež prenapenja z nauki, zato je čisto naravno, da tudi zunaj ministrove pisarne so se izvedeni prijatelji šolstva poprijeli razprave, kako naj bi se presilno breme učencem olajšalo, pa bolji uspeh študij dosegel. Osobito obravnavajo zdaj različni časniki to važno vprašanje. Njihove razprave se sučejo okoli tega, ali bi se ne dali nekateri predmeti gimnazij popolnem odpraviti, drugi skrajšati, in v obče nekoliko spremenila metoda v učenju.

Naj tudi mi svojo rečemo.

Mi ne stojimo v vrsti tistih, ki se za to potegujejo, naj bi se ta ali uni učni predmet popolnem odpravil; al tista strašanska obširnost, s katero se obdelujejo dandanes posamezni predmeti, naj se odstrani.

Čemu, na priliko, prirodopis v takošni prostranosti, v nižji in višji gimnaziji, kakor da bi vsak gimnazijalec že moral učenjak biti v prirodopisji? Dobra podlaga naj se dade temu nauku, da jo ima, kdor se pozneje ukvarjati hoče s to specialiteto. Naj bi šolski možje vsaj to zmirom v spominu imeli, da

gimnazija ni „ein Fachstudium“, ampak le pripravljavnica za višje študije!

In kar velja o prirodopisji, velja tudi o drugih predmetih, na pr. računostlovskih itd.

Latinščina in grščina imate mnogo nasprotnikov, češ, naj se mladina raji bolje uči živih, kakor mrtvih jezikov, s katerimi ne prideš daleč po svetu. Tudi s tem mnenjem se ne vjemamo mi: latinščina in grščina — tako imenovana „klasična jezika“, — ste potrebni, in brez njih tudi dandanes ne more biti nihče, ki se šteje med višje izobražene ljudi. Al zoper to, kakor si danes morajo dijaki že nižje gimnazije vtepati v glavo grščino, zoper to mora odločno biti vsak, kdor vé, da naposled skor vsak jurist, zdravnik, bogoslovec itd. grščine komaj toliko zna, da si vé kako tehnično imé razvozljati. Tedaj toliko truda in dela le za malo zrn na koncu! Čemu tedaj toliko čisto prazne slame? Z grščino za vse dijake je blizo taka, kakor s hebrejščino pri bogoslovcih: učenja in truda veliko, znanja pa na zadnje celó celó malo, res tudi malo brez škode. Latinščino znati je še marsikomu potreba, — grščino znati — nikoli, ker še nismo čuli in celó učenjakov ne kramljati grščino. Z latinščino je druga; brez temeljitega znanja latinščine ne more biti bogoslovec in ni mogel prejšnji čas biti noben zdravoslovec, kajti še pred kakimi 25 leti so se učili še skor vsi medicinski nauki — razun kemije in naravoslovja — v latinskem jeziku, dandanes so ga pa tudi zapodili iz vseh medicinskih predmetov, češ, da ovira napredek teh študij.

Čemu po vsem tem tedaj toliko preobloženja šolske mladine z mrtvimi jeziki dandanes, ko jej je treba učiti se živih jezikov, česar nekdanj v gimnazijah ni bilo treba.

Pri učenju vseh predmetov pa je treba, da se zljajša tudi metoda učenja. Kdor dandanes kake bukve piše, da bi za-nje veljavo šolske knjige dobil, da jej po sto drugih knjigah tak obraz, da se sam čudi „mojsterskemu delu“. In tako se leto za letom šolam vrivajo nove knjige, teške za učenje, težavne pa tudi za stariše, ki morajo dandanes že kapitalisti biti, da zmorejo novcev, ki jih njihov sin potrebuje za šolske knjige.

„Festina lente“! bila je deviza nekdanjih šol, in vspeh je bil dober. „Mit Dampf vorwärts“! je načelo današnjih šol, in „die Schulen sind schlechter geworden“, je glas od vseh strani, konservativnih in liberalnih.

Slovansko časništvo.

* „Branislav“ se zove list za politiko in narodno gospodarstvo, ki je v Oseku — menda namesti prestalega „Primorca“, vsaj izdavalec in vrednik mu je gosp. M. Polić, vrednik „Primorčev“ — začel izhajati po trikrat na teden. „Branislav-a“ glavni program je, naj dozda le po imenu trojedna kraljevina postane v resnici trojedna s privzeto vojaško Krajino in Reko. Ta lepa načela hoče „Branislav“, stoječ v vrsti državopravne opozicije, braniti krepko. Cena mu je 12 gold. za celo leto, 6 gold. za pol in 3 gold. za četrt leta.

Mnogovrstne novice.

* Največi časnik na svetu imajo v Ameriki. Vsak list tega časnika vaga malo manj kot pol funta, in če ga odpreš, meri cele 4 štirjaške metre. Na 8 stranéh, katerih vsaka ima 12 oddelkov in vsak oddelk 267 vrstic, je skupaj 35.232 vrstic ali na vsaki strani 4400. Od vsacega lista tega časnika bi se moglo napraviti 5 knjig po 300 strani.